

niam attentis in commodis vendentium, & emptorum commoditate, in eo vendendi modo, qui frequentabatur, tantum merces ita venditas valere, apud se homines constituerunt. Præterea cum raro in eis locis res, de quibus agitur, præsentis pecunia veneant, æstimationis quæ sit; cum sic emuntur, potius est particularis, quam communis; quare illi standum non est ad dignoscendum earum valorem, ut diximus.

49 Non quartum, nam etsi nulla Respublica diversum pretium præscribat rebus distractis præsentis pecunia, ac venditis ad creditum; ubique tamen; nisi lege prohibeatur duplex rerum pretium reperitur, unum commune, alterum conventum sive singulare, & utrumque justum: primum, communi hominum opinione constituitur; secundum, partium consensu, cum propter contractus circumstantias æquè à communi æstimatione resilitur: Cyriac, cum aliis, *dist. controversi. 453. n. 19.* & dictum est *supra, n. 30.* In specie igitur nostra, unicum est pretium commune, illud scilicet, quo merces ad creditum comparantur; nam ita ferè semper venire solent. Alterum conventum, quando præsentis pecunia emuntur, quod raro contingit: quo casu justis de causis à communi æstimatione receditur, cum venditor incommoda evitet: quorum supra meminimus, præterquam quod pecunia præsentis pluris, quam post tempus solvenda communiter æstimatur: *Noguerol. allegat. 17. n. 78. Cyriac. tom. 1. controversi. 170. n. 16. Sanch. dist. c. 5. dub. 17. num. 4. propè finem.*

50 Quintum dissolvitur ex præmissis, siquidem pretium justum commune venditores non excedunt, licet supra particulare, vel conventum quicquam accipiant; & usura, aut injustitia non committitur, nisi illud transgrediat, à quo valorem intrinsecum res obtinent, ut ostendimus *dist. n. 30.* Nec improbitari mercatorum tribuendum est, quod emptores non veniantur, qui pecunia statim numerata comparent: imò regulariter, sic vendere exoptant, parvòque lucro, ob præsentationem pecuniæ solent esse contenti, ut iterum eam in alias negotiationes expendant; ut observat *Sanch. d. dub. 15. n. 4. vers. Tertio probatur.*

Ad ultimum tandem respondetur, mercatores exponere res suas venditioni juxta consuetudinem loci in quo sunt, ut recipiant pretium, quod ibi commune est, cumque in usu sit, ut ad creditum vendantur pro pretio sic currenti, non tenentur unum, vel alterum, cum præsentis pecunia emptorem admittere, neque modum ibidem vendendi insolitum acceptare; maxime cum ex paucitate emptorum pretia rerum minusntur; atque idèd justè recusant vendere eo modo, quo pauci veniuntur qui velint emere, tam propter pecuniæ penuriam, quam ob consuetudinem vendendi ad creditum ut docet *Sylvest. ubi supr.*

Ex quibus *D. Covar.* sententia defendi potest, quæ tamen ex mente *Guttier.* postè limitari, cum non necessitas, sed avaritia mercatorum eam corruptelam vendendi ad creditum introduxerit, ac observaverit, ut plus lucrentur ob dilationem solutionis, cum enim hoc usurarium sit, nulla consuetudine licitum fieri valer, *cap. fin. de consuetud. & data copia emptoram præsentis pecunia, ab hoc abusu recedere venditores tenebuntur.* Ad quæ omnino videas, *Cardin. Lug. sect. 7. §. 2. per tot. d. n. 105.*

Verf. Caterum quandoque licet mercatori.

51 Ad intellectum, *dist. cap. in Civitate 6. de usur.*

videndi sunt *Guttier. dist. cap. 39. Molin. disp. 355. Bonacin. dist. punct. 4. num. 11. Didac. Pec. in l. 2. col. 34. tit. 2. lib. 8. Ordinant. Petr. Navarra de restit. lib. 3. cap. 2. num. 280. Geminian. de usur. comment. 3. §. 5. d. num. 99. Cened. ad Decretal. collectan. 57. ex n. 4. Azor. part. 3. lib. 7. cap. 8. 9. Matienç. in l. 22. gloss. 9. tit. 11. lib. 5. Recopil. Layman. in theolog. moral. lib. 3. tract. 4. cap. 15. nu. 14. Rebell. dist. libro nono, quæstion. 11. numero quarto. Sot. dist. libro sexto, quæst. 4. art. 2. vers. Posterior conclusio, Bolañ. in Curia, tom. 2. lib. 2. cap. 1. n. 19. Navar. in manual. cap. 17. n. 241. Lef. d. dist. cap. 21. quæst. 8. Dian. part. 3. tract. 6. resolut. 3. Aragon. 2. 2. quæst. 77. art. 4. Qui omnes, & alii plurimi tenent, tunc carius vendi posse pretio currenti, cum simul concurrat, tum quod dubium sit, an tempore, in quod solutio confertur, plus minusvè valitura sint: tum quod dominus eas esse usque ad illud servaturus: ut in *d. cap. naviganti, in fine*, expressim habetur: quibus adde *Leotard. tract. de usur. quæst. 98. n. 41. Card. Lug. sect. 7. §. 2. n. 104. Dicastill. sup. dub. 6. n. 61* licet hanc ultimam conditionem non esse necessariam, cum *Cajetano*, novissimè probare nitatur *Mag. Palacios lib. 4. de contractib. cap. 9. pag. 105. cum seqq.**

Quod si à principio pretium certum non determinetur, sed vendatur ad creditum pro eo, quod curret solutionis tempore, & verosimile sit, tunc minus valiturum quod venditur, aut saltem dubitetur, necesse non est, quod dominus foret servaturus; nam etsi forsitan possit venditor ultra pretium tempore contractus currens aliquid lucrari, non est ob dilam solutionem, sed quia se exponit etiam periculo minus recipiendi, quam ipse tunc temporis perciperet. *Lef. supra, n. 1. Scot. 4. dist. 51. quæst. 2. art. 2. Florentin. part. 3. cap. 7. §. 13. tit. 1. Angel. in summ. verbo Usura n. 34. Sylvest. ibi, q. 14. Medina, de restit. ut. §. Sequitur, fol. 116.*

Ibi: Quo fit, cum contractum licitum esse.

Non licet vendere habita fide de pretio rem quantii plurimi fuerit à die contractus, usque ad Kalendas Martis, vel Aprilis, ita ut si pretium currens de præsentis augeatur ad excessum, emptor teneatur, si verò decrescat, illud sine deminutione venditor capiat. Quod verum est; quamvis in tempore designatum merces, qui vendidit, esset servaturus, *Nau. supra, n. 242. Armilla verbo Usura n. 10. Guttier. d. cap. 39. n. 9. Bonacin. d. n. 16. vers. Si quas, Lef. d. dub. 4. n. 28.*

Ibi: Quamvis adhuc non judicarem contractum.

Potest quis, etiam pecunia statim numerata pluris vendere justo pretio currenti habito, respectu ad tempus, in quod merces servaret, quas in gratiam emptoris distrahit; velut si oleum venundatur, Januario, quod dominus non esset venditurus usque ad Octobrem, licebit convenire de pretio illo, quo communiter hoc mense oleum venire solet; deducta tamen aliqua parte, arbitrio boni viri, ratione custodiæ, & periculi, quod venditor interim sustineret, usque ad tempus, quo vendere destinaverat, à quo, statim tradendo, liberatur. Unde si tempore contractus amphora olei sedecim nummos valebat, & mense Octobri, certum foret, quod viginti communiter venderetur, justè recipit venditor viginti nummos in singulas amphoras cum aliqua deminutione ob expensas custodiæ, & periculum quod evitat. Sed si dubitetur

dubitetur an viginti, vel viginti quatuor nummos amphora olei sit valitura: fas erit, pro singulis viginti duos cum dicta deminutione recipere, *Guttier. n. 3. 4. Rebell. d. q. 11. num. 8. 9. Bonacin. d. punct. 4. num. 16.*

Ibi: Quibus quidem prænotatis.

55 Quoties pretium temporis contractus exceditur, quia merces venditor esset servaturus ad id, quo plus vanire poterunt, semper ex futuro pretio sunt deducende arbitrio boni viri expensæ, quas dominus esset necessario facturis in illis interim custodiendis, nec non æstimationis periculi, deteriorationis, vel amissionis earumdem; quoniam hæc onera subiturus foret, si statim non venundidisset, alioquin plus consequeretur ob dilam solutionem quam haberet merces servando; quòd usura labem contineret, *Guttier. dist. n. 3. Bonacin. eod. n. 16. vers. Secundo ut aliquid, & vers. Secundo sequitur, Salon. 2. 2. quæst. 88. art. 2. controversi. 21. num. 8. Trullench. in Decalog. tom. 2. lib. 7. cap. 20. dub. 8. n. 10. Diana dist. tract. ut. 6. resolut. 2. Dicastill. disp. 3. dub. 7. n. 74. Cardin. Lug. sup. sect. 7. numer. 104. vers. Advertit tamen.*

Verf. Item secundo, hinc apparet.

56 Licet merces verosimiliter in posterum plus valitura vendere quisque potest, quanti tali mense, vel hebdomada veneant similes intra id tempus, ad quod eas servare decreverat, non tamen de summo pretio pacisci poterit; sed de mediocri *Lef. dist. dub. 4. nu. 28. §. 1. Rebell. dist. lib. 9. quæst. 9. n. 9. Guttier. n. 6. Navarra dist. cap. 17. num. 241. Bâñez 2. 2. quæst. 77. art. 4. dub. 7. Sot. dist. quæst. 4. art. 2. Molin. disp. 355. n. 5. Azor. dist. lib. 8. ca. 9. quæst. 1. Bonacina dist. vers. Secundo sequitur D. castill. ubi proximè, n. 72. Leotard. de usur. q. 24. n. 29.*

Verf. Quod ipse verum existimaverim.

57 Quid merces ad certum tempus est servaturus, potest eas vendere eo pretio, quod curret, cum sibi placuerit intra idem tempus, ad quod servare statuerat; & semel, electione facta, privatiter iterum mutandi consilium facultate, debetque medio illius temporis pretio contentus esse, *Guttier. n. 7. 8. Dicastill. num. 73.*

Verf. Tertio, eadem inspecta ratione.

58 Ratione luci cessantis, quod venditor verosimiliter caperet, si statim pretium solveretur, poterit carius ad creditum, quam præsentis pecunia vendere: quod ut licitè fiat, nonnullæ conditiones desiderantur. Prima, venditorem habere cui statim pecunia præsentis vendere possit merces, quas credidit. Secunda, quod propter defectum pecuniæ, cujus solutio distertur, credat verosimiliter se non lucraturum, quod acquireret; si eam præmanibus haberet. Tertia, quod in gratiam emptoris, & ad ejus preces venditio fiat. Quarta, ut ipse emptor certior fiat ne excessu pretii currentis, ac de causa, propter quam exceditur; nam quoties additur aliquid justo pretio ob incommodum, quod venditor patitur ex distractione rei suæ opus est, ut emptori notum fiat, atque ita in excessum consentiat, diximus *supra, n. 35.* quibus concurrentibus, communiter obtinuit licere, habita fide de pretio, carius vendere ob lucrum ces-

sans; etsi absque commoveria non sit, de quo *Guttier. à n. Medina de restit. quæst. 38. in 2. causa, & in 4. causa, vers. Est itaque resolutio, Deci. conf. 111. num. 9. 12. 15. Magist. Palac. de contract. d. lib. 4. cap. 3. pag. 244. Mercado in tract. de ratos, y contratos, lib. 2. cap. 13. del mercar, y vender al fiado, totum, Cordub. supra, qu. 84 in 2. opinion. vers. Tampoco justifica, Menoch. de arbitrar. cas. 119. n. 2. ubi probatione luci cessantis, *Rebell. de quæst. 11. n. 3. Molin. d. disp. 355. n. 4. Dicastill. sup. disp. 2. dubit. 6. n. 63.* Idem est ratione damni emergentis ut proximè laudati tradunt, & *Dicastill. disp. 3. dub. 6. num. 64. Leotard. d. quæst. 24. num. 13. Card. Lug. d. disp. 26. sect. 7. n. 104. vers. Tertio, certum videtur.**

Ibi: Quibus omnibus illud adjiciendum est.

Tuta Conscientia emuntur merces anticipata solutione minoris, quam tempore contractus communiter venduntur, modò dubitetur, num die traditionis plus, minusvè valebunt, quam inter contrahentes convenit: undè si Aprilis valeat faneca hordei nummis duodecim, proterit ad rationem octo anticipata solutione emi, conferendo traditionem in Augustum, modò eò loci hordeum aliquando pluris, aliquando minoris tempore messium colligendarum venire solet; *Guttier. n. 46. Bolaños dist. tom. 2. lib. 2. cap. 1. num. 16. Sot. d. lib. 6. quæst. 4. art. Dian. part. 3. tract. 5. resolut. 115. Romuald. Col. tract. empt. cum pretio anticipato, cap. 2. num. 6. Azor. part. 3. lib. 8. cap. 9. qu. 4. Trullench. supra, dub. 9. n. 4. Matienç. in l. 17. gloss. 2. n. 2. tit. 11. lib. 5. Recopilat.*

In quo est advertendum, quod cum aliquid emittitur anticipata solutione, justum pretium non est, quod curret tempore contractus, sed traditionis rei, *d. cap. naviganti, §. 1. de usur. Sanch. d. dub. 16. n. 1. Sot. supra, art. 1. vers. Secundo, id Sylvest. verbo Usura, 2. quæst. 1. dicto 1. Mercado de contractib. lib. 2. cap. 12. Medina de restitut. qu. 38. causa 6. vers. Est itaque. Ratio est, nam cum res emanatur propter usum, & tunc veniant in usum venditoris, quando traduntur, justum earum pretium est, quod eo tempore valent. Sed hæc locum non habent, cum quis fructus alicujus vineæ, vel oliveti, pendentes emit; nam etsi in futurum eos sit percepturus, statim dominium eorum nanciscitur, nec hæc venditio anticipata solutione fieri dici potest, atque ita justum pretium erit, quod tempore contractus valent: ut advertit *Trullench. ubi proximè.**

Est apud nos, *l. 17. tit. 11. lib. 5. Recopilat.* qua prohibetur emptio frumenti, anticipata solutione, alio pretio, quam quod valuerit quindecim diebus ante, vel post Natalem Deiparæ in oppido, cujus jurisdictioni locus subjicitur, in quo frumentum solvi debet, ut notant *Matienç. & Azeved. ibi, Guttier. sup. num. 48.* ubi ait, illud esse justum pretium, quod diutius intra illud temporis lege præscripti frequentatur; quamvis *Matienço* putet, terminum illum non esse observandum, sed à die decimaquinta Julii, usque ad decimamquintam Augusti: à quo *Azeved.* dissentit. De hoc multum curare non est necesse, cum eam constitutionem observari nunquam videamus; etsi frequentissimè agricolæ præ inopia fructus, anticipata solutione distrahant; sed prout de pretio paciscitur, ita adimpletur. At anticipata frugum emptio pluribus diversorum Principum constitutionibus vetatur, ut iniquitatis occasio, & Reipublicæ nociva; notat *Leotard. ex n. 36.*

Ibi: